

De laatste avant-garde

Radicaal design in Italië 1966-1988

tentoonstelling: 18 februari t/m 11 juni 2017

De tentoonstelling *De laatste avant-garde* toont een overzicht van vormgeving in Italië in de jaren zestig, zeventig en tachtig. Ontwerpgroepen als Archizoom, Superstudio, Alchymia en Memphis en ontwerpers als Andrea Branzi, Ettore Sottsass en Matteo Thun ontwikkelen in deze jaren een radicale nieuwe visie op vormgeving en de maatschappij. Zij presenteren architectonische experimenten, utopische woonsuggesties en speels design die nog steeds actueel zijn. Voor het eerst in Nederland wordt het werk van deze laatste Italiaanse avant-garde in een tentoonstelling gepresenteerd.

Een radicaal nieuwe visie

In de jaren tachtig maakt Nederland kennis met het design van Memphis. De exuberante vormgeving van deze groep vormgevers uit Milaan slaat in als een bom: Memphis introduceert het postmoderne design in Nederland. Wat hier een eyeopener is, blijkt in Italië het eindpunt van een ontwikkeling.

Het startschot voor het radicale Italiaanse design is 1966 als de architectenbureaus Archizoom en Superstudio worden opgericht. Deze ontwerpers reageren op de grote technologische veranderingen, de steeds toenemende consumptie en de groei van de vrije tijd. Zij stellen vast dat het moderne leven zich losmaakt van traditionele vormen en functies. Supermarkten, luchthavens, enorme fabrieken en technische systemen maken het nieuwe, efficiënte leven mogelijk. De nieuwe mens leeft in een wereld waar binnen en buiten, werk en vrije tijd als vanzelf in elkaar overvloeien.

Deze analyse van de eigentijdse samenleving leidt tot de ambitie om de wereld te veranderen in een open omgeving waarin de spelende mens zich thuis voelt. De aandacht van de Italiaanse architecten verlegt zich dan ook van het gebouw naar het ontwerpen van betekenisvolle ruimtes en producten. Binnen hun onderzoek richten ze zich op zaken als goede en slechte smaak, de rol van de geschiedenis, mobiliteit, technologie en anti-technologie en de relatie met het buitenleven. Ze laten zich inspireren door de consumptiecultuur en experimenteren met onverwachte combinaties van vormen en materialen.

Design als speelse betekenisgever

De vormgeving van de Italiaanse avant-garde in de jaren 1966 – 1988 kent een enorme diversiteit. De vroege ontwerpen sluiten aan bij de taal en de werkwijze van de popart en maken gebruik van nieuwe materialen als plexiglas, spandex, vinyl en schuim. Met een uitzinnige en dubbelzinnige vormgeving bekritisieren ze de 'goede smaak' en het moralisme van de moderne vormgeving.

De breuk met het modernisme resulteert in de oprichting van Alchymia in 1976 en van Memphis in 1981. Deze internationaal georiënteerde ontwerpers presenteren een verhalende, postmoderne vormtaal die zich vooral uit in meubels en andere gebruiksobjecten. Het speelse design van Memphis leidt tot internationale erkenning en commercieel succes. De radicale en verfrissende vormgevingsprincipes verdwijnen uit het zicht. In 1988 werd Memphis, de laatste belangrijke Italiaanse ontwerpgroep, opgeheven.

Het design van de Italiaanse avant-garde lijkt hiermee zijn utopische zeggingskracht te hebben verloren. Maar de radicale antwoorden die door de visionaire ontwerpers in de periode 1966 – 1988 werden geformuleerd, beïnvloeden vormgevers en architecten tot op heden, van het technologisch design van Apple tot de ‘waarden-vrije’ architectuur van Rem Koolhaas.

Eerste tentoonstelling nieuwe directeur Timo de Rijk

De laatste avant-garde is de eerste tentoonstelling van de nieuwe directeur van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, Timo de Rijk, die tot september 2016 hoogleraar vormgeving was aan de universiteiten van Delft en Leiden. Memphis is in de collectie van het museum goed vertegenwoordigd.

Quotes:

“De laatste avant-garde is een overzichtstentoonstelling over de radicale vormgevers in Italië van 1966 tot 1988. Ik werd als designliefhebber wakker gekust door de expositie in 1984 over Memphis, hier in dit museum in Den Bosch. Het was de eerste expositie over dit invloedrijke designcollectief in Nederland. Dat zoiets design kon zijn, fantastisch.”

“De laatste avant-garde is ook een soort van herijking van onze Memphis-collectie, een van de beste van Nederland. Wat missen we nog? Wat hebben we eigenlijk uit de periode daarvoor? De tentoonstelling is ingericht als een ‘oneindige ruimte’ naar idee van Archizoom: een ‘grid’ waarin meubelen en andere objecten, films en fotocollages zijn geplaatst. Het merendeel van de getoonde objecten is nooit eerder in Nederlandse musea te zien geweest.”

Design in het Museumkwartier 's-Hertogenbosch

Vrijwel gelijktijdig is in Het Noordbrabants Museum, dat samen met het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch het Museumkwartier 's-Hertogenbosch vormt, de tentoonstelling *De industriële natuur van Kranen/Gille* te zien. (11 februari t/m 14 mei 2017). Hiermee bieden de musea twee elkaar aanvullende designtentoonstellingen onder één dak.

Niet voor publicatie - voor informatie of beeldmateriaal: www.sm-s.nl/press/ of
Martijn van Ooststroom, marketing en communicatie: 073-62 73 513 communicatie@sm-s.nl

De Mortel 4 - 5211 HV 's-Hertogenbosch - www.sm-s.nl